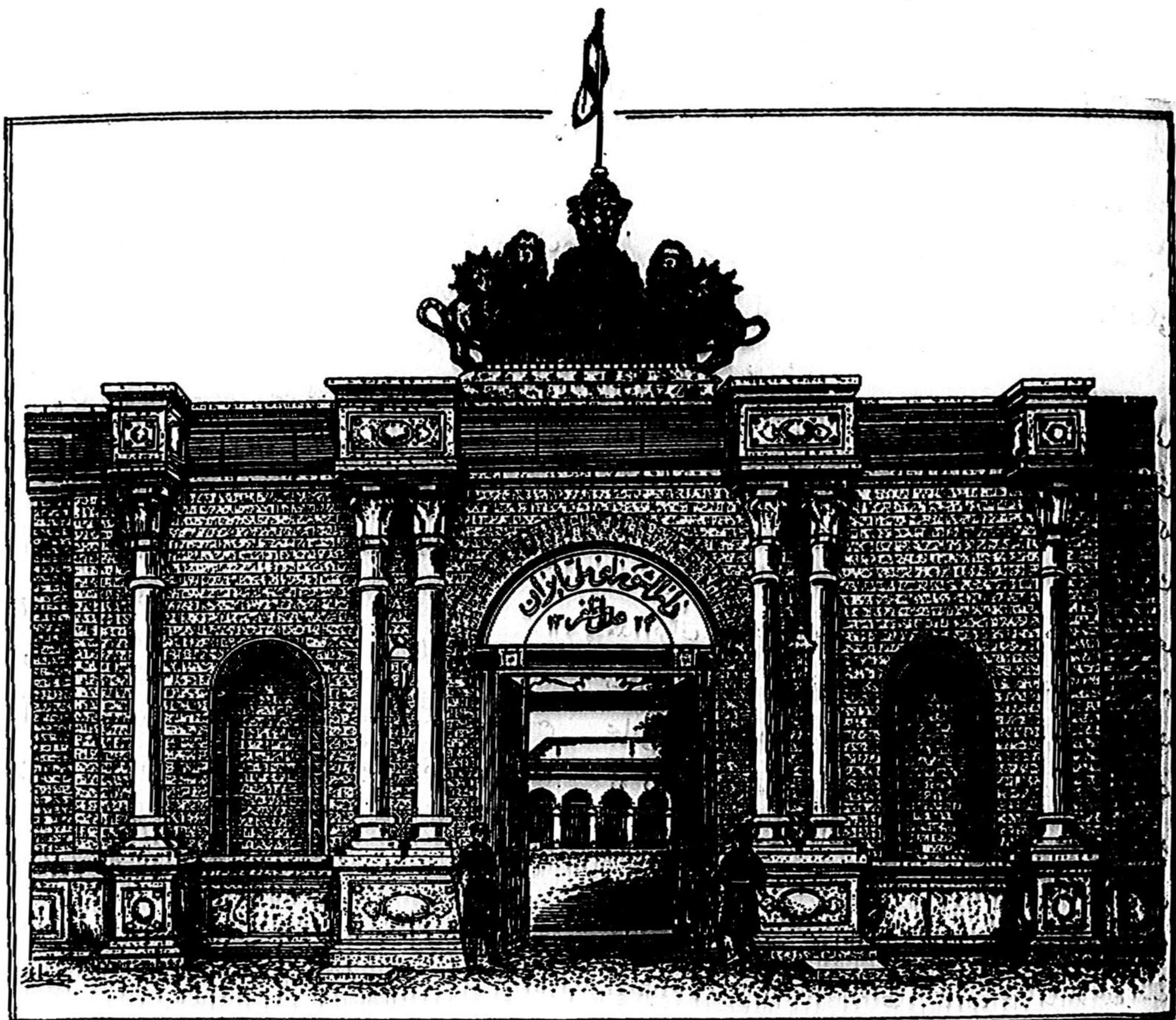

— دوره ششم تقنینیه —

<p>جلسه ۱۸۶</p>	<h1>مذاکرات مجلس</h1>	<p>شماره ۱۵۱</p>
<p>تاریخ تأسیس آذر ۱۳۰۵ جلسه شنبه ۹ دیماه ۱۳۰۶ مطابق ۶ رجب المرجب ۱۳۴۶</p>	<p>مندرجات فقط شامل مذاکرات مشروح جلسات مجلس شورای ملی خواهد بود پس از ختم هر جلسه کلیه مذاکرات در یک شماره منتشر میشود. مطبعة مجاس</p>	<p>قیمه اشتراك داخله ايران سالبانه ده تومان خارجه « دوازده تومان قیمه تك شماره يك قران</p>

فهرست مندرجات

شماره	عنوان	از صفحه	الی صفحه
۱	قرائت خبر کمیسیون بودجه راجع به تأسیس سفارنخانه در ورشو و ارجاع آن به کمیسیون امور خارجه	۲۰۳۰	۲۰۳۳
۲	مذاکره نسبت بخر کمیسیون بودجه راجع به اعتبار برای خرید عمارت جهت سفارت افغانستان و تصویب آن	۲۰۳۵	۲۰۳۶
۳	بقیه مذاکرات نسبت بخر کمیسیون داخله راجع بقانون بلدی (در ماده ۳۸)	۲۰۳۶	۲۰۴۳
۴	مذاکره نسبت بخر کمیسیون بودجه راجع به برقراری خرج تحصیل در باره اولادان دکتر اسمعیل خان مرزبان	۲۰۴۴	۲۰۴۵
۵	قانون اجازه پرداخت سی و دو هزار تومان برای خرید عمارت و اثاثیه جهت سفارت افغانستان	۲۰۴۵	

مذاکرات مجلس

دوره ششم تقنینیه

صورت مشروح مجلس شنبه ۹ دیماه ۱۳۰۶ مطابق ۶ رجب المرجب ۱۳۴۶

جلسه ۱۱۶

غائبین با اجازه جلسه قبل
آقابان : آیت الله زاده خراسانی - حشمتی - فرزند
فرشی - میرزا ابراهیم آشتیانی - دکتر لقمان
غائبین بی اجازه جلسه قبل

(مجلس دو ساعت و نیم قبل از ظهر
بریاست آقای پیرایا تشکیل گردید)
صورت مجلس یوم پنجشنبه هفتم آبان را آقای
نکهبان قرائت نمودند)

آقایان. حاج علی اکبر امین - شبروان - محمدولی خان اسدی - مرعشی قلیخان بیات - ذوالقدر امام جمعه شبراز - اعظمی - نظام مافی - دشتی - آقا علی زارع قوام شیرازی - مدرس - حاج حسن آقاملک - بنی سالیان جوانشیر - میرزا حسنخان رثوق - حاج غلامحسین ملک در آمدگان با اجازه جلسه قبل

آقایان. اعتبار - میرزا عبدالله خان رثوق - طباطبائی وکیل

در آمدگان با اجازه جلسه قبل

آقایان. امیرحسین خان ابلخان - شریعت زاده - حاج شیخ بیات - دکتر مصدق - زنگنه

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - بنده يك كلمه ميخواستم عرض کنم و آن این بود که آذر ماه در صورت مجلس دی ماه نوشته شده بود اصلاح شود

نگهبان - آذر ماه نوشته است

رئیس - صورت مجلس ایرادی ندارد؟

(گفتند - خیر)

رئیس - صورت مجلس تصویب شد. آقای حیدری پیشنهاد کرده اند کمیسیونها انتخاب شود. آقای حیدری حیدری - پیشنهاد بنده توضیح مفصلي ندارد البته چون انتخاب کسری کمیسیونها لازم است خوبست آقایان موافقت بفرمایند کمیسیونها انتخاب شود دیگر عرضی ندارم

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - بنده از آقای حیدری تقاضا میکنم که این پیشنهاد خودشان را بعد از گذشتن این دو لایحه که جزء دستور است بفرمایند بنده هم موافقت میکنم برای اینکه اگر مستحضر باشند در کمیسیون خارجه و کمیسیون فوائد عامه احتیاج دولت نسبت به تأسیس سفارتخانه لهستان و اهمیت آن معلوم شد که خیلی مهم است و نماینده دولت اظهار میکرد که سفیر ما بایستی در

لهستان باشد برای تأمین منافع اقتصادی که داریم خوست آقای حیدری هم موافقت بفرمایند

رئیس - رأی میکنیم به پیشنهاد آقای حیدری

حیدری - پس پیشنهاد بنده بمالد برای بعد از نفس

رئیس - آقای دهستانی پیشنهاد کرده اند بودجه مملکتی مطرح شود. بفرمایند

دهستان - عرض کنم پیشنهاد بنده توضیح مفصلي لازم ندارد البته تصدیق میفرمایند که بودجه مملکتی اهمیتش از سایر لواج بیشتر است و مدتی هم هست که بمجلس آمده است و بالاخره بایستی در اطرافش يك مذاکرانی بشود تا اینکه ما دارای يك بودجه صحیحی بشویم البته آقایان تصدیق میفرمایند که در دوره ششم مجلس يك کارهای برجسته نکرده است چه بهتر این است که گفته شود بودجه مملکتی در دوره ششم گذشته است بنده هم در قسمت خالصجات انتقالی علاقه مند هستم و کاملاً میدانم که اگر چنانچه این قسمت بگذرد خیلی برای مردم خوب خواهد شد ولي وقتی که مقایسه میکنیم می بینم بودجه مملکتی اهمیتش بیشتر از این است بنابراین بنده عقیده ام این است که در درجه اول بودجه مملکتی جزء دستور یا بطوری که آقایان در جلسه قبل فرمودند هفته دو جلسه اختصاص داده شود به بودجه مملکتی و حالا آقایان مختارند هر يك را صلاح بدانند مقدم قرار دهند

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - بنده توجه میدم آقای دهستان را به اینکه پرروز آقای دکتر طاهری پیشنهاد کردند که بودجه مملکتی هفته دو روز جزو دستور باشد رأی نمیدهند حالا هم بنده این پیشنهاد را عملی نمی بینم چنانچه عرض کردم نماینده دولت کفیل وزارت خارجه آمد در کمیسیون خارجه و کمیسیون بودجه و در کمیسیون بودجه و به اعضاء کمیسیون مدلل کرد

که يك قدم عملی نسبت به سفارت لهستان ما ناچاریم بفرمایم این را تمام کنید بعد بپردازید به بودجه مملکتی دهستانی - بنده استدعا میکنم در درجه اول آن لایحه باشد و در درجه دوم پیشنهاد بنده

رئیس - عجالناً که پس گرفتند

زوار - بنده در جلسه گذشته پیشنهادی تقدیم کردم فرمودید نمایند برای جلسه آنیه راجع به تبصره آقای آقا سید یعقوب بود

رئیس - چنین پیشنهادی که اینجا نیست

زوار - اگر مفقود شده فعلاً پس میکنم (ماده واحده بشرح ذیل قرائت شد)

ماده واحده - وزارت مالیه مجاز است بودجه سفارت ورشو (لهستان) را که سالیانه آن مبلغ ۱۲۷۲۰ تومان است از اول دیماه ۱۳۰۶ بشرح ذیل بپردازد

وزیر مختار	یک نفر	ماهیهانه	۴۰۰	تومان
مقرر	مقرر	ماهیهانه	۳۱۲	تومان
نایب دوم	یک نفر	ماهیهانه	۱۶۰	تومان
فوق العاده	فوق العاده	ماهیهانه	۸۸	تومان
مستخدمین جزء	یک نفر	ماهیهانه	۱۰۰	تومان
مقرر	مقرر	ماهیهانه	۱۰۷	تومان
یک نفر	یک نفر	ماهیهانه	۴۰۰	تومان
فوق العاده	فوق العاده	ماهیهانه	۵۳	تومان

جمع ۱۰۶۰ مبلغ سه ماهه ۳۱۸۰ تومان

تبصره حقوق پنجاهه اول ۱۳۰۶ نماینده اول دولت

در مجمع اتفاق ملل از اعتبار حقوق پنجاهه اول

وزیر مختار پرداخته شده

رئیس - آقای تقی زاده

تقی زاده - بنده در این قسمت يك عرضی دارم و آن جمع به اصول است عقیده بنده این است تأسیس سفارت باید در يك مملکت دیگر لایحه که در این باب بمجلس آید علاوه بر اینکه جهت مخارجش برای تصویب

بکمیسیون بودجه میرود از جهت تصویب مطلب هم باید بکمیسیون خارجه برود بنده اصراری ندارم که این مطلب را مجلس قبول بکند و رأی بدهد ولی چون يك مسئله اصولی است میخواهم متذکر شوم. اینجا در بعضی موارد نظیر این ترتیب پیش میآید و اغلب مطالبی که بمجلس میآید شاید در صد يك نادراً پیدا میشود که پولی را متضمن نباشد و بالاخره خرجی دارد ولی علاوه بر اینکه خرجی دارد ملاحظه دیگری هم دارد که باید از نظر فوائد عامه هم بگذرد و از نظر سیاست خارجه هم باید بگذرد و البته باید بکمیسیون بودجه هم برود و کمیسیون بودجه هم مطالعات خودش را بکند و به بیند که آیا مملکت حاضر است که تحمل این خرج را بکند یا نه ولی نمیشود گفت که مطالب خیلی مهم سیاسی یا غیر سیاسی اگر پولش را داریم میدهیم اگر از این حیث دغدغه نیست از سایر جهات کسی دیگر حق ندارد حرفی در این باب بزند بالاخره اینها تأسیس شده است برای اینکه دقت بشود که آیا این قبیل تأسیسات لازم است یا نه بنده میخواستم تذکر بدهم مجلس را که در این مسائل اصولی متوجه باشد

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - کم کم قدری نمیدانم چه میشود بعد از گذشتن قرار داد دولت ایران و شوروی که یکی از منافع آن قرار داد مسئله ترانزیت بود و ما ناچاریم که مال التجاره مان از راه لهستان وارد شود و اجناس را از اینجا وارد کنند بنده عقایدی که دارم عرض میکنم. آقای تقی زاده آزادانه عقاید خودشان را اظهار کردند بنده هم عقایدی که دارم عرض میکنم هم در کمیسیون بودجه و هم در کمیسیون فوائد عامه و هم نظریات که دولت ایران در این باب دارد عرض میکنم بنده نمیگویم که در فرنگستان رفته ام و دیپلمه شده ام خیر سیاست دینی خود را عرض میکنم ما در وقتیکه وارد شدیم در مسئله تجارت نگاه کردیم که بیشتر مال التجاره ها

به لهستان مبرود خشکه بار ما مسائل خیلی مهم ما نسبت به تجارت و اقتصاد با دولت لهستان است در کمیسیون فواید عامه و در کمیسیون خارجه، آمدند و اینها را گفتند و مسئله بودجه هم برای اینکه آقایان مستحضر شوند عرض میکنم که لایحه بودجه که آمد مجلس و بعد آمده در کمیسیون بودجه وزارت خارجه و بودجه عدلیه آمد در تحت نظر بنده و شاهزاده نصره الدوله و آقای یاسائی در آنجا نماینده دولت نسبت به تأسیس سفارت در لهستان شرح مفصلی بیان کرد که دولت لهستان يك دولتی است که بعد از جنگ بین المللی دارای استقلال شده این جور ما روابط داریم و سفیر هم از آنجا آمده است و مدتی است که سفارت در اینجا برقرار است قریب هیجده ماه است که عهدنامه مودتشان را آورده اند در مجلس که در کمیسیون چندین مرتبه مشورت شده و زبور زبر شده است بعضی مواد جزئی محل اختلاف بود که شازدافر هم قبول کرده است که خود کفیل وزارت خارجه هم اظهار کرد که آن عهدنامه تمام شد و نظریاتی را هم که کمیسیون خارجه اتخاذ کرده بشود که آن نظریات بعقیده بنده باید بیاید مجلس عهدنامه مودتشان آمده است عهدنامه قرارداد تجارنی هم آمده است در کمیسیون فواید عامه و شور اول و دوم قرار داد تجارتیش هم تمام شده است از یکطرف این منافع است و از طرفی دولت ایران يك دولتی است صاحب طلب و دست برادری و مودت نسبت به تمام دول همجوار و غیر همجوار دراز کرده است سفیرش هم اینجا آمده است بودجه اش را هم دولت فرستاده است و اینها عملیاتی بوده است که کمیسیون بودجه و فواید عامه در تحت آن عملیات خودش این بودجه را تمام کرده لایحه اش را هم تمام کرده حالا در فرمایش آقای تقی زاده بنده هم موافقم که اساسی است و دولت هم می دانست که این باید در مجلس بیاید این قدم اول است بودجه را آورده است در مجلس معنای آوردن بودجه در مجلس یعنی مجلس هم تصویب کنند که من که مجلس هم تصویب

میکم بودن سفیر را در اینجا بودجه را آوردند در مجلس در دست ماست شاید کسان دیگر هم باشند که با عراض بنده نسبت به مسائل اقتصادی موافق باشند و عقایدشان را اظهار میکنند با این ادله که ذکر کرد وقتی دولت این را تصویب مجلس رساند غیر از طریق بودجه راهی داشت ؟ خیر غیر از طریق بودجه راهی نداشت حالا البته آقایان نمایندگان هم تصویب میکنند که منافع اقتصادی ما منافع سیاسی ما منافع راجع به کمیسیون تماماً در این محرز است مسلماً قبول میکنند حالا آقای مدرس طرف نفی را گرفته است یعنی اگر بنده بگویم حالا روز است میفرمایند خیر شب است آن چیز دیگری است مثلاً بنده میگویم یکی از خدمتهای بزرگ سیاسی و استقلالی ما این است که این عهد نامه بکسی کاپیتولاسیون را از بین برده است این آرزوی صد ساله ما است این يك عهدنامه بسیار خوبی است و برای يك ملت مستقل تأسیس شده است و يك قدمهائی است که دولت برای الغاء کاپیتولاسیون برداشته است منافع تجارنی و سیاسی ما را حفظ کرده است ما که با دول دنیا دشمن نیستیم کمال مودت و دوستی را داریم این نظریاتی بود که کمیسیون بودجه را حاضر کرد رای تصویب بودجه حالا حکومت با اکثریت مجلس است که در این باب و این قدم سیاسی که دولت برداشته است عقاید خودش را اظهار کند.

رئیس -- آقای شریعت زاده

شریعت زاده -- عرضی ندارم

رئیس -- آقای یاسائی

یاسائی -- عرض میشود مخالفت بنده از نقطه نظر اینکه آقای تقی زاده فرمودند نیست و البته وقتی عهدنامه مودت در اینجا مطرح شد نظریات در آنجا اعمال میشود و معلوم میشود که کمیسیون خارجه چه نظری دارد ولی چیزی که هست ما از نقطه نظر تقدم و تأخر طبیعی قضیه باید ملاحظه کنیم که ابتدا عهد نامه باید از تصویب مجلس بگذرد بعد سفارخانه در آنجا ایجاد شود

ما قبل از تصویب عهدنامه اگر بخوایم سفیر فوق العاده بفرستیم آن يك مسئله ایست علیحده بنده خیال میکنم که کمیسیون خارجه راپورت مربوط به عهدنامه را زودتر مجلس بدهد و در صورتیکه مجلس مقتضی بداند تصویب کند و بعد بلا فاصله سفارت هم تأسیس شود بملاوه تأسیس سفارخانه در بودجه ۱۳۰۶ هم پیش بینی شده مخصوصاً در بودجه که از طرف وزارت خارجه داده شده است اما این اظهاری را که آقای آقا سید بقوب فرمودند راجع به مسئله تجارت بنده هم تصدیق میکنم که ناممکن است عجله بکنیم در این باب از نقطه نظر اینکه بطریق ترتیب و اینها بتوانیم صادرات خود مان را ببریم لهستان ولی متأسفانه ما از آن قراردادی هم که تصویب کردیم هنوز چیزی نمی فهمیم در روز تلگرافات زیادی از تجار بندر جزر و شاهرود رسیده است دادو فریاد دارند که در سرحد جلوی خشکه بارانها را گرفته اند و میگویند به این زودی تمام شده است و نباید برود در هر صورت بنده نماینده وزارت امور خارجه و تجارت چه اقداماتی در این باب کرده اند این است که يك شتاب و عجله لازم نیست عهدنامه مودت و سیاسی از مجلس بگذرد بعد دولت برود سفارت خانه تأسیس کند.

مخبر -- نظر به اینکه عهدنامه مودت و تجارت مدنی است مابین دولت ایران و لهستان بسته شده است و مدتها است تقدیم شده است دولت هم بودجه سفارت ورشورا در ضمن بودجه وزارت خارجه پیش بینی کرده و در کمیسیون هم گذشته و در ضمن بودجه که تقدیم مجلس شده است تأخیری در این شده است که کمیسیونها مربوطه خبر راجع به عهدنامه مودت را مجلس نداده اند ولی دولت بواسطه يك مصالحی که راجع به تجارت بوده است چندین پیش راز کمیسیون تقاضا کرد عین آنچه در بودجه وزارت خارجه است زودتر استخراج شود و تقدیم مجلس شود که از تصویب بگذرد برای تعقیب آن معاهدات تجارنی که با دولت شوروی شده بود که بتوانند تجار ایران

مال التجاره های خودشان را بسمت لهستان که حالیه يك مملکت مستقلی شده است و سابقاً هم روابط تجارنی نسبت به ایران داشته است و چندی بود که مقطوع شده بود حمل نمایند و کمیسیون این نظر دولت را از این جهت که موجب منافع اقتصادی و تجارنی بود قبول کرد و موافقت کرد که این را زودتر خبرش را بدهد که رادع و مانعی برای امر تجارت پیش نیاید این است که بنده عقیده ام این است که مقتضی است مجلس هم موافقت بفرمایند که برای تجار و فرستادن مال التجاره شان این موضوع بهانه نباشد که بگویند ما يك رابطه و وسیله نداریم و دولت ایران مساعدت ندارد و با اینکه دولت لهستان سفارتش را اینجا برقرار کرده است دولت ایران سفارت ندارد و تصدیق بفرمائید که این مسئله يك لطمه میزند به تجارت ما با دولت لهستان بنا بر این بهتر این است که این موضوع زودتر تصویب شود که بدانند مجلس مخالفتی با دولت ندارد.

کفیل وزارت خارجه -- عرض کنم ...

رئیس -- يك قدری تأمل بفرمائید پیشنهادی رسیده است .

(پیشنهاد مزبور بشرح ذیل خوانده شد)

پیشنهاد میشود که خبر کمیسیون بودجه راجع به سفارت ورشو و کمیسیون امور خارجه فرستاده و بعد از جلب نظر کمیسیون مزبور در مجلس مطرح شود (ضیاء)

رئیس -- بفرمائید

آقا سید ابراهیم ضیاء -- مجلس کاملاً با تأسیس سفارت لهستان و ورشو موافق است و دلیل موافقت مجلس شورای ملی همین است که با اتفاق رأی داد که در دستور بیاید اما رعایت نظامات مجلس هم لازم است و تصور میکنم اگر این رعایت بشود برای استحکام امر هم بهتر خواهد بود هیچ اشکال ندارد ما فردا هم جلسه داریم ممکن است فرستاده شود بکمیسیون امور خارجه

از آنجا خبرش را بدهند و نظر آن کمیسیون هم معلوم شود بعد جزو دستور بیاید و تصویب شود کفیل وزارت امور خارجه - بنده قبول میکنم که از نقطه نظر سیاسی بکمیسیون امور خارجه هم برود و این پیشنهاد را بنده میپذیرم.

رئیس - راجع بدولت نیست راجع به نظامات مجلس است آقای رفیع

حاج آقازار رفیع - بنده کلام نمیکم اشکالی داشته باشد بنده خیال میکردم ایشان می خواهند با خروج از دستور مخالفت کنند و از این جهت اجازه گرفتم مانعی ندارد برود بکمیسیون امور خارجه

مخبر - اگر لایحه از طرف دولت آمده بود ممکن بود بهر کمیسیون برود ولی این یک خبری است که از کمیسیون بودجه آمده و یک قسمتی از بودجه وزارت خارجه عیناً استخراج شده و علیحده تقدیم شده است بنده نمیدانم بانظامات مجلس چه صورت دارد؟

رئیس - رأی گرفته می شود به ارجاع خبر کمیسیون بودجه بکمیسیون خارجه آقابانی که تصویب میکنند قیام فرمایند

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد

کفیل وزارت امور خارجه - استدعا میکنم بطوری که در جلسه گذشته هم مذاکره شد لایحه راجع بخبرید سفارت افغانستان مطرح شود

(لایحه مزبوره بشرح ذیل قرائت شد)

ماده واحده - وزارت تملیه مجاز است اعتبارات ذیل را از محل اضافه عایدات ۱۳۰۵ تأدیه نماید

۱ - برای اعطاء قرضه بکارخانه پارچه بافی اصفهان که مطابق قانون ۲۵ دی ماه ۱۳۰۵ اعتبار آن تصویب و اینک آن از اضافه عایدات ۱۳۰۵ تأمین می شود ۱۰۰۰۰۰۰۰ قران

۲ - برای جبران کسر عایدات سجل احوال در ۱۳۰۵ و اعتبارجهت عملیات اداره سجل احوال در ۱۳۰۶ ۱۰۰۰۰۰۰ قران

۳ - برای خرید یک باب عمارت با اثاثیه که بدولت افغانستان جهت سفارخانه آن دولت اهداء شود ۳۲۰۰۰۰۰

۴ - قیمت چراغهای دریائی بحر خزر ۱۳۰۰۰۰۰

۵ - برای مخارج ابتدائی و غیر جاری مربوط به تلگراف ن. سیم ۴۸۲۰۰۰۰

۶ - برای تهیه مصالح و لوازم کارخانه مدرسه صنعتی ۱۰۰۰۰۰

مخبر - این قلم صد هزار قران است در طبع اشتباه شده یک صفر افتاده است

۷ - برای ساختمان محبس ها بطرز جدید و تعمیر محبسه های فعلی در طهران و ایالات و ولایات ۲۰۰۰۰۰۰۰

۸ - برای خرید لابراتوار های مدارس متوسطه ایالات و ولایات و اثاثیه مربوطه بآنها ۱۲۰۰۰۰۰

۹ - برای تهیه لابراتوار مدرسه طب و اثاثیه مربوطه بآن ۱۰۰۰۰۰۰۰

۱۰ - برای مخارج ساختمان و تعمیرات قصور سلطنتی توسط وزارت دربار ۱۳۵۰۰۰۰۰

جمع ۶۶۰۲۰۰۰۰

رئیس - آقای یاسائی

یاسائی - عرض میشود آقای کفیل وزارت امور خارجه تقاضا کردند که فقط مبلغ سی و دو هزار تومان بابت خرید عمارت با اثاثیه برای سفارت افغانستان مطرح شود بنده نمیدانم این را میخواهند تجزیه بکنند از ماده واحده؟ اینکه صورتی ندارد و باید بیک ترتیبی یک صورتی بهش داد و اگر مقصود طرح شدن تمام

لایحه است بنده عریضی دارم با این سی و دو هزار تومان مخالفتی ندارم ولی در مسئله کسر عایدات سجل احوالی که بودجه اش هنوز بتصویب مجلس رسیده است بنده عریضی دارم برای اینکه ما ابتداء در قانون سجل احوال تصویب کردیم که عایدات سجل احوال خرج خودش بشود بعد گفتند این عایدات کافی نیست و باید از خزانه هم بار کمک بشود وقتی این طور شد باید در بودجه عمومی بتصویب مجلس برسد و تشکیلاتش را هم ما به بینیم بنا بر این بنده مشکل میدانم که باین ترتیب بشود رأی داد و همینطور در قسمت های دیگر هم بنده عریضی دارم که در سوئیس که مطرح بشود عرض میکنم ولی اگر مسئله سی و دو هزار تومان سفارت افغانستان با آن چراغهای دریائی بحر خزر باشد ممکن است تجزیه بشود و علیحده بعنوان ماده واحده مطرح شود بنده هم موافقم

رئیس - يك ماده مخصوصی راجع بسفارت افغانستان پیشنهاد نشده است و این ماده را نمی شود تجزیه کرد باید يك ماده مخصوصی پیشنهاد کنند تا رأی بگیریم تجزیه اگر نکنند باید بسایر قسمت ها هم رأی بدهید و اگر رأی ندهید مثل این است که لایحه قبول نشده باشد.

کفیل وزارت امور خارجه - ممکن است بنده يك ماده را پیشنهاد بکنم؟

رئیس - ممکن است در موقع تنفس بروید در کمیسیون و يك ماده علیحده بدهید بعد رأی بگیریم

کفیل وزارت امور خارجه - پس استدعا میکنم بعد از تنفس مطرح شود

رئیس - آقای احتشام زاده

احتشام زاده - در جلسه گذشته در موقع ختم جلسه فرمودید تمام این لایحه جزو دستور امروز است و اگر آقای کفیل وزارت امور خارجه پیشنهاد نمیفرمودند تمامش

جزو دستور بود و مسئله عمارت برای سفارت افغانستان منحصرأ خرجی است که ضرورت دارد و البته سایر مخارج هم ضروری است و باید تکلیفش معلوم شود باین جهت بنده تقاضا میکنم همانطور که جزو دستور بوده است تمام لایحه را مطرح فرمایند و آقابانی هم که مخالف هستند مخالفتشان را بکنند و بالاخره رأی اکثریت مجلس قاطع است و معلوم میشود

مخبر - لایحه مطرح شده مواد هم معین است هر کس با هر ماده مخالف است ممکن است تقاضای حذفش را بکند و بقیه اش مطرح شود و در هر صورت تکلیفش معین شود هر قلم را هر کس مخالف است از جمع خارج کند اگر مجلس رأی داد البته حذف میشود مقصود این است که بالاخره تکلیفش معلوم شود

رئیس - آقای ملک مدنی

ملک مدنی - بنده عقیده ام این است همانطور که مذاکره شد این يك طرحی است تقدیم مجلس شده و تجزیه اش برای مجلس ممکن نیست بعلاوه راجع به بعضی اقلام هم يك اختلاف نظری هست خوب است آقای مخبر هم موافقت کنند که يك لایحه دیگری تنظیم شود برای جلسه دیگر که روی کلیاتش هم صحبت بشود و راجع بسایر اقلامش هم ترتیبی داده شود

رئیس - رأی گرفته میشود باین ماده واحده که قرائت شد که فعلا مطرح شود یا يك قسمتش تجزیه شود. همانند برای بعد از تنفس ...

بعضی از نمایندگان - رأی مطرح شدنش گرفته میشود رئیس - رأی میگیریم که فعلا مطرح شود یا اینکه يك قسمتش تجزیه شود و بعد از تنفس مطرح شود آقابانیها تصویب میکنند قیام فرمایند (عده قلبی قیام نمودند)

رئیس - تصویب نشد.

کازرون - رد شد؟

بکنفر از نمایندگان - موکول شد به بعد از نفس
 رئیس - کمیسیونها را انتخاب میفرمائید یا ماند
 برای بعد از نفس ؟
 بعضی از نمایندگان - بعد از نفس
 رئیس - بودجه مملکتی جزو دستورات ولی پیشنهادی
 رسیده است قرائت میشود
 (مضمون ذیل قرائت شد)
 پیشنهاد میکنم خبر واصله راجع به قانون بلديه
 مطرح شود.

بامداد - بنده مخالفم اجازه میفرمائید ؟
 رئیس - آقای احتشامزاده
 احتشامزاده - این خبر چند روز است تقدیم شده
 طبع و توزیع هم شده است و اغلب آقایان نمایندگان هم
 بموضوع قانون بلديه که یکی از مهمترین آثار مشروطیت
 است علاقه مندند باین جهت بنده تقاضا کردم اجازه
 بفرمایند این لایحه جزو دستور شود.

رئیس - آقای دهستان
 دهستان - بنده مخالفی ندارم ولی از آقایان تصدیق
 میخواهم خالصجات انتقالی جزو دستور بود . بودجه
 جزو دستور بود . و ما حالا نمیتوانیم بر کردیم
 و این قانون بلديه را مطرح کنیم لایحه اش هم زد
 همه آقایان نیست

بعضی از نمایندگان - چرا همه داریم
 دهستانی - بنده که اینطورم در جلسه قبل يك
 چیزهایی را که می بینم جزو دستور است اورا قش را برای
 جلسه بعد همراه میآورم . خواهش میکنم از آقایان که
 یکقدری مراعات نظامات را بکنند و به بینند در حقیقت
 کدام يك از اینها بیشتر اهمیت دارد . . . .

کازرونی - بلديه
 دهستانی - بمحض اینکه ذهن آقایان بیک مطلبی
 روشن میشود آنوقت يك لایحه دیگر پیش می آید و

بنده عقیده ام این است که با بودجه مملکتی و با خالصجات
 انتقالی جزو دستور شود و کاری هم ندارد و خیلی مختصر
 است اینکه تمام شد بعد میرویم در قانون بلديه مذاکره
 میکنیم .

رئیس - رای میگیریم به پیشنهاد آقای احتشام
 زاده که قانون بلديه مطرح شود آقایانیکه تصویب می
 کنند قیام فرمایند
 (اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد . میفرمائید چند دقیقه نفس
 داده شود تا لایحه را بیاورند ؟
 جمعی از نمایندگان - صحیح است
 (در اینموقع جلسه برای نفس تعطیل و بفاصله
 یکربع ساعت مجدداً تشکیل گردید)

رئیس - خبر راجع به سفارت افغانستان که بنا بود
 بعد از نفس مطرح شود حاضر است قرائت میشود
 (بشرح ذیل خوانده شد)

ماده واحده - وزارت عمالیه مجاز است از اضافه عایدات
 ۱۳۰۵ مبلغ سی و دو هزار تومان برای خرید يك باب
 عمارت با اثاثیه که بدولت افغانستان جهت سفارتخانه آن
 دولت اهداء شود بپردازد

رئیس - آقای آقاسید یعقوب
 آقاسید یعقوب - موافقم
 رئیس - آقای کازرونی
 کازرونی - موافقم
 جمعی از نمایندگان - مخالفی ندارد
 رئیس - مخالفی ندارد
 (گفته شد خبر)

رئیس - رای گرفته میشود بماده واحده آقایانیکه
 تصویب میکنند اوراق سفید خواهند داد
 (اخذ و استخراج آراء بعمل آمده هشتماد و يك
 ورقه تعداد شد)

رئیس - عده حاضر نود باهشتاد رأی تصویب شد
 اسامی رأی دهندگان

آقایان : عصر انقلاب - عراقی - کی استوان - محمود رضا
 دادگر - نوبخت - احتشامزاده - کلای - بامداد - فرمند
 عمادی - مدرس - ملک مدنی - خطیبی - زعیم - بدر -
 امام جمعه اهر - ثقة الاسلامی - روجردی - شیخ الاسلام ملا بری
 عباس میرزا - اسفند یاری - حاج شیخ بیات - ابلخان
 حاج آقا رضا رفیع - افسر - جلائی - طباطبائی دیبا
 شریعت زاده - جمشیدی - مازندرانی - سید حسین آقایان
 خواجوی - حیدری - محمد آخوند - آقا زاده سبزواری
 باستانی - آقا رضا مهدوی - روحی - ملک ابرج پور
 بامور - دهستانی - میرزا عبدالله خان وثوق - زوار
 معتضد استرآبادی - محمد تقی خان اسعد - معظمی -
 سهراب خان ساکنیان - وزیری - کازرونی - خوئی -
 عدل - ایقوانی - مفتی - امیر اسد الله خان عامری -
 دکتر مصدق - پالیزی - مولوی - اعظمی - المولی -
 رکبلی طباطبائی - دیوان بیگی - دکتر رفیع خان
 امین - ابراهیمی - میر ممتاز - نصره الله خان
 اسکندری - جهانشاهی - تقی زاده - حقنویس -
 سید ابراهیم ضیاء - نگهبان - حاج میرزا حبیب الله
 امین - فهیمی - غلامحسین میرزا مسعود - سلطان
 محمد خان عامری - سید کاظم یزدی - افشار - موقر
 ملک آرائی - نجومی - دکتر هادی طاهری - دولتشاهی
 فرمند - محمد ولی میرزا فرمانفرمایان

کفیل وزارت امور خارجه - چون بعضی از آقایان
 لازم دانستند که راجع بودجه سفارت لهستان يك
 لایحه جداگانه تقدیم شود و لایحه هم قبلاً تهیه شده بود
 از این جهت تقدیم میکنم

رئیس - به کجا مراجعه شود ؟
 بعضی از نمایندگان - کمیسیون خارجه و بودجه
 آقاسید یعقوب - بنده اجازه میخواهم

رئیس - آقای کازرونی پیشنهاد کرده اند کمیسیونها
 انتخاب شود مخالفی ندارد

روحی - اجازه میفرمائید ؟ وقت قریب بانقض است
 بنده عقیده دارم خواست آقایان موافقت بفرمایند يك
 ماده از قانون بلديه مطرح بشود و کمیسیونها را در
 جلسه دیگر انتخاب کنند
 رئیس - آقای کازرونی

کازرونی - بالاخره اگر حقیقه ما بایستی کسری
 کمیسیونها را انتخاب کنیم بنده دلیل بایش نمینم که
 از این جلسه بجلسه دیگر محول شود و بنده میدانم که
 در جلسه دیگر هم گفته خواهد شد بنامد برای جلسه
 بعد بنابر این همینطور که فرمودند حالا هم وقت تنگ
 است و ممکن نیست ما يك قانونی را بپایان برسانیم پس
 بهتر این است اجازه بدهید کسری کمیسیونها را انتخاب
 کنیم که از این حیث آسودگی حاصل شود

رئیس - رای گرفته میشود به پیشنهاد آقای کازرونی
 آقایانیکه تصویب میکنند قیام فرمایند .
 (عده مختصری قیام نمودند)

رئیس - تصویب نشد . ماده ۳۸ از قانون بلديه
 مطرح است
 (بشرح ذیل خوانده شد)

ماده ۳۸ - هر گاه حاکم با تصمیمات انجمن بلديه
 موافقت نکند باید منتهی در ظرف یک هفته جهت عدم
 موافقت خود را بانجمن اظهار و انجمن را متقاعد
 بنماید در صورتیکه انجمن متقاعد نشود ، مراتب را
 بوزارت داخله اطلاع میدهند و رأی وزارت داخله قاطع
 خواهد بود .

رئیس - آقای احتشامزاده
 احتشامزاده - موافقم
 رئیس - آقای کازرونی
 کازرونی - اگر بنا شد بطور کلی هر وقت در هر

تصمیمی که انجمن میگیرد حکومت مخالفت کرد و فرضاً دلائل مخالفتش را هم به انجمن گفت در صورتیکه انجمن متقاعد نشد ارجاع شود به وزارت داخله یعنی اگر این مسئله در کلیه امور عمومیت داشته باشد تصدیق بفرمائید که اختیار از انجمنها سلب میشود و اسباب تأخیر و بطو کارها میشود و بالاخره وزارت داخله از روی چه مدرك میتواند حکومت کند؟ این يك امری است محلی و باید دلائلش را در محل به رای نمایندگان دید و تصدیق و حکم کرد حکومت که رابط است بین بلدیة و دولت و طرف اعتماد دولت است دلائلش را گفت نتیجه چه خواهد شد؟ البته وزارت داخله هم به دلائلی که حکومت نوشته است قانع خواهد شد این امر طبیعی است و در هر صورت بنده عقیده ام این است که اگر چنانچه عمومیت داشته باشد و يك مورد مخصوصی را در نظر نگیرند این کار اسباب این میشود که بکلی سلب قدرت و پیشرفت از انجمن بشود.

رئیس -- آقای احتشام زاده

احتشامزاده -- نماینده محترم اگر چنانچه بوظایف انجمن مراجعه بفرمایند مخصوصاً در خبری که قبلاً تقدیم شده بود ملاحظه خواهند فرمود که وظایف انجمن سه دسته است. يك دسته وظایفی است که خود انجمن شخصاً بدون مداخله حکومت انجام میدهد. يك دسته وظایفی است که با موافقت نظر حکومت باید انجام بدهد. يك وظایفی هم هست که مربوط میشود به تهیه و تقدیم لواحق به مجلس شورای ملی برای تصویب. البته در قسمت اول و سوم هیچوقت ممکن نیست اختلاف نظری بین حاکم و انجمن باشد ولی يك دسته وظایفی است که اجرای آن مربوط است به موافقت حکومت. این قسمتی را هم که نماینده محترم فرمودند اگر مراجعه شود بوزارت داخله قطعاً نظر حکومت را تأیید میکنند معلوم نیست برای اینکه وزارت داخله يك وزارتخانه ایست که احاطه دارد بر تمام حوائج مملکت و از جریانات

و وضعیت کاملاً اطلاع دارد و اگر يك وقت حکومتی با نظر انجمن بدون جهت مخالفت کند البته وزارت داخله نظر انجمن را تأیید میکند و اگر در بعضی موارد انجمن رعایت مصالح عمومی را نکند و يك تصمیمی بگیرد البته باید حق بدهیم بيك مرجعی که آن مرجع بتواند مصالح عمومی را تأمین کند و بنده تصور میکنم که در این مورد بهترین مرجع وزارت داخله است برای اینکه احاطه دارد به جریان هر محل و شهری در اینصورت تصور نمیکنم آن نظری را که نماینده محترم فرمودند و نگرانی داشتند که امور انجمن فلج خواهد شد در کار باشد بلکه گمان میکنم برای حسن تنظیم امور بهتر این است که آقا موافقت بفرمایند که تصمیمات انجمن در موردی که با مخالفت نظر حکومت مصادف بشود مراجعه بشود بيك مرجع دیگری که آن مرجع بتواند با تأمین مصالح مملکت آن تصمیم را نفی یا اثبات بکند

رئیس -- آقای بامداد

بامداد -- این طوریکه مخبر محترم اظهار کردند البته برای قطع هر گونه امری باید يك مرجعی باشد ولی ما نظرم این بود و اغلب نمایندگان هم مکرر فرمودند که ما باید این را يك مؤسسه ملی بنام معنی قائل شویم و به او استقلال دهیم و اندک دخالتی از حکام موجب می شود که این مؤسسه را چنانکه ما در فارس کاملاً این تجربه تلخ را چشیده ایم. عرض کنم حاکم امروز يك مأموری است که بدینجند خودش هم نمیداند چه وظیفه دارد. تمام وظایف تقسیم شده است و وزارتخانهها پشت سر مأموریتشان هستند و اگر حاکم در ولایات بخواهد مستقلاً دخالت کند نمیکذارند بر هم بخواهد پافشاری کند به او اعتراض میشود فقط بيك مؤسسه بی صاحبی مانده است آن هم بلدیة است که تمام فشارها به او است مخصوصاً حالام که بودجه پیدا کرده بنا بر این بنده معتقدم که نصیبات انجمن را باید قطعی دانست و فقط او راپورت بدهد

باجا کم. حاکم هم چون نماینده سیاسی است و بيك نظر عمومی دارد اگر دید در بعضی جاها تصمیمات انجمن با بيك مصلحت هائی اصطکاک میکند به انجمن تذکر بدهد و در عین حال هم بوزارت داخله راپورت بدهد که مثلاً فلان خیابان را میخواهند خراب کنند و این بفلان محظور بر میخورد و اینها ملاحظه نمیکنند. شاید بيك عواقبی داشته باشد من بآنها اخطار کردم شما هم که وزارت داخله هستید بنویسید خوب نیست البته آنها هم که دشمن مملکت نیستند وقتی متوجه شدند که عاقبتش بد است البته جبران میکنند ولی وقتی که حاکم را شما اینقدر نفوذ بدهید بهتر این است که بگوئید باید مؤسسه بلدیة ها فلج شود ما این را دیدیم و همه نان نجریه کردید.

مخبر -- نماینده محترم خودشان تصدیق بفرمایند که در بعضی از موارد ممکن است تصمیمات انجمن اصطکاک پیدا کند با بيك مصلحتی. بالاخره خودشان هم این نظر را دارند و فرمودند ممکن است حکومت بگوید با انجمن و بوزارت داخله هم راپورت بدهد و وزارت داخله اقدام بکند بر اقناع انجمن. تقریباً ما هم همین نظر را اتخاذ کردیم. منتهمی اگر چنانچه در بيك موردی تصمیم انجمن اصطکاک پیدا کرد با بيك مصلحتی و همان جریانانی که فرمودید شد و انجمن قانع نشد ما خواستیم بيك مرجعی داشته باشیم که آن مرجع از نقطه نظر نمایان مصلحت عمومی و مصلحت مملکتی رأی بدهد و رأی او قاطع باشد و البته اگر انجمن راضی شود دیگر اختلافی نیست این در صورتی است که انجمن در بيك موقعی تصمیمش با بيك مصلحتی مواجه شود و قانع نشود تصدیق بفرمائید که اگر بيك همچو طرزى پیش بیاید و بالاخره انجمن قانع نشود بایستی این حکمیت و قضاوت را بيك جالی مراجعه بکنند بنده خیال میکنم بطوری که در خبر هم ذکر شده است وزارت داخله از نقطه نظر احاطه که بر وضعیت بلاد دارد بهتر است برای وضعیت شهر و

همانطور که میفرمایند انجمن انجمن مملکتی است بنده هم عرض میکنم هم وزارت داخله هم انجمن دشمن مصالح مملکت نیستند و بالاخره چنانچه ملاحظه بفرمائید در آن قسمت از وظایف انجمن که کاملاً مربوط بکارهای محلی است کاملاً با انجمن اختیار داده شده است و در بيك قسمت که ممکن است اصطکاک پیدا کند با مصالح عمومی ما دخالت وزارت داخله را لازم دانستیم در هر صورت گمان میکنم برای رفع اختلاف بین انجمن و حکومت و تأمین مصالح مملکت باید بيك مرجعی داشته باشیم که اگر خدای نخواستہ انجمن قانع نشود آن مرجع بتواند بطور قطعی رأی بدهد و اظهار نظر بکند که مسائل مملکتی حل بشود.

رئیس -- آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب -- متأسفانه آقای احتشامزاده توجه بمطالب آقای بامداد نکردند اصل موضوع این است که این قانون که ما می نویسیم در قانون بيك وظایفی برای انجمن معین میکنیم بیست ناسی نا وظیفه دارد انجمن تصمیماتش نسبت بوظایف خودش است آیا ما انجمن را مستقل در وظایف خودش میدانیم یا نه؟ اگر انجمن مستقل در وظایف خودش است و این امورات باید در تحت نظر انجمن باشد حاکم باید مسلماً فرمایشی انجمن باشد باید مأمور انجمن باشد. وظایفی در قانون برای انجمن معین میکنند حاکم باید آن چیزی را که انجمن تصویب کرد عمل کند در حدودی که انجمن وظیفه دارد حاکم هیچ حق ندارد دخالت بکند ما بگوئیم اختلاف نظری پیدا کنند و مرجعی میخواهد و این اختلاف نظر مرجعش وزارت داخله است ایشان از نقطه اهمیت وزارت داخله میروند ما کار نداریم وزارت داخله خیلی اهمیت دارد ولی حیف که آرندارد اصلش شما دفع از او میکنید. بنده کاری بدافع از او ندارم. بنده کاملاً موافقت دارم که وزارت داخله مان قوی باشد اما این دو ناست عرض میکنم نیست و پنج نا

سی تا وظیفه که نظرم نیست برای انجمن قائل شده ام انجمن مستقل در وظایف خودش است و ما تصدیق میکنیم بعد از آنکه انجمن در وظایف خود مستقل شد حاکم مأمور اجرای اوست دیگر حق ندارد مخالفت بکند تا این اصطکاک پیدا شود و مرجعش وزارت داخله باشد اگر در غیر او انجمن بخواهد مداخله کند باید احق ندارد در غیر از حدود وظایف خودش دخالت کند. حاکم هم نمیتواند در آن وظایفی که برای انجمن مقرر است اختلاف نظر پیدا کند ما می خواهیم حکومت ملی باشد. شهرها آباد باشند دارای استقلال باشند دارای حق حاکمیت برای زندگان خودشان باشند ما نباید زندگانیشان را تحدید کنیم. بدست حاکم بدهیم این مردم باید مالک زندگانیشان باشند مالک آب خوردن خودشان باشند مالک یا کیزه کردن شهر خودشان باشند نسبت باین مسائل ابتدا حاکم حق ندارد دخالت کند. مطیع باید باشد. نسبت بخارج از این هم انجمن حق ندارد مداخله کند بنده مطابق این عقیده خودم پیشنهادی هم کرده ام.

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است

رئیس - پیشنهادها قرائت میشود

(پیشنهاد آقای میر ممتاز شرح ذیل قرائت شد)

پیشنهاد میکنم بعد از جمله اطلاع میدهند علاوه شود: وزارت داخله مکلف است در ظرف يك هفته یا کمال دقت رسیدگی نموده در صورت موافقت با قرار داد انجمن رأی را تنفیذ و الا مراتب به هیئت وزراء مراجعه و رأی هیئت وزراء قطعی خواهد بود. میر ممتاز

رئیس - آقای میر ممتاز

میر ممتاز - در قانون سابق برای اختلاف فیما بین حاکم و انجمن بلدی چند مرحله قائل شده بود یکی حاکم یکی وزارت داخله یکی هیئت وزراء و یکی مجلس چون بطور کلی اینطور نیست که انجمن هر چه را تشخیص میدهد ممکن است بدون صحبت و کشمکش

صورت بگیرد و بعلاوه چون حاکم باید تصمیمات انجمن را رعایت کند نظر او خیلی مدخلیت دارد مثل این که این عمل در مجلس و امور مملکتی هم معمول است و این ماده بطوریکه تنظیم شده که رأی وزارت داخله قاطع باشد بنده این را کافی ندیدم زیرا وزارت داخله ممکن است بدون اینکه توضیحات کامل بدهد موافقت با رأی حاکم بکند. این بود که بنده پیشنهاد کردم که آن مرحله استیناف را هم قائل باشیم که اگر چنانچه رأی انجمن را وزارت داخله تنفیذ کرد قابل اجرا باشد و اگر نقض کرد به هیئت دولت مراجعه شود و هیئت دولت اظهار نظر کند.

مخبر - مقصود منظور کمیسیون ایجاد پیش بینی يك مؤسسه است برای مرجعیت برای اینکه بیشتر دقت شده باشد با پیشنهاد نماینده محترم موافقت میکنم و قبول میکنم پیشنهادشان را برای اینکه يك مقام مهمتری برای رفع اختلاف بین انجمن و حکومت باشد.

رئیس - پیشنهاد دیگر

(مضمون ذیل قرائت شد)

پیشنهاد میکنم نوشته شود در صورتیکه توافق نظر فیما بین انجمن و حکومت حاصل نشود بانجمن ایالتی و ولایتی ارجاع میشود و رأی انجمن ایالتی و ولایتی قاطع خواهد بود و در صورت فقدان انجمن ایالتی و ولایتی بوزارت داخله ارجاع و رأی وزارت داخله قطعی خواهد بود (کازرونی)

رئیس - آقای کازرونی

کازرونی - بنده بیشتر مقصودم از این پیشنهاد تذکر این مسئله بود که البته مراجعه فرموده اید بقانون اساسی که در هر ایالت و ولایتی بایستی انجمنهای ایالتی و ولایتی دایر باشد ما بقدری فراموش کرده ایم که در قانون بلدی که می نویسیم در صورتی که حکومت انجمن ایالتی و ولایتی فوق العاده مؤثر است هیچ

ذکری از آن نکرده ایم مثل اینکه این اصل از اصول قانون اساسی را ما ملغی میکنیم و ابتدا اهمیتش نمیدهیم بنده که در اینجا پیشنهاد کردم در صورتیکه اختلاف حاصل شود بین انجمن بلدی و حکومت باید ارجاع شود بآن فوق آن انجمن بلدی که انجمن ایالتی و ولایتی باشد خواهید فرمود که وجود ندارد این بسته بنظر آقایان است که قسم خورده اند قانون اساسی را مراقبت کنند و باید نظارت داشته باشند در اجرای چرا اعمال نمیکند؟ چرا انجمن ایالتی و ولایتی که اس اساس مشروطیت و حتی مالیات عمومی هم باید آنجا تدوین بشود تأسیس نمیشود بنده پیشنهاد کردم که بانجمن ایالتی و ولایتی ارجاع شود که بطور استلزام انجمن ایالتی و ولایتی تأسیس شود

مخبر - بسته بنظر مجلس است

رئیس - رأی میکنیم بقابل توجه بودن پیشنهاد آقای کازرونی آقایانیکه قابل توجه میدانند قیام فرمایند (معدودی برخاستند)

رئیس - قابل توجه نشد. پیشنهاد آقای آقا سید یعقوب.

(شرح آتی قرائت شد)

پیشنهاد میکنم در ماده ۳۸ این نوع اصلاح شود. حکومت مأمور است کلیه تصویبات انجمن را در حدود وظایف خود انجام دهد.

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - با اینکه عقاید خودم را در مقام مخالفت با ماده عرض کردم حالا هم بلسان التجاء نمایندگان محترم عرض میکنم که توجهی بولایات خودشان نکنند و ملاحظه کنند ولو اینکه باز حکومت روح ندارد اما روح ندارد نسبت بمرکز. نسبت بولایات همه کار میکنند چنانکه من نوشته بودند تو در مجلس شورای ملی هستی خیال میکنی مادر شیراز هم میتوانیم جلو حاکم را بگیریم!!! بیایید همراهی بکنید، يك روحی بشهرها بدهید. يك روحی

بحکومت ملی بدهید، کم کم مردم را زنده کنید که این هولناکی که در بین مردم هست مرتفع شود. مردم آزاد باشند، انتخابات بلدی خودشان را بکنند. بعد از آنکه قانون بلدی را ما گذرانیم وظایف و حقوق برای آنها قائل شدیم (مادر حقیقت اگر این وظایف را برای آنها قائل شدیم و قانون گذرانیم باید آنها در حدود وظایف خودشان مستقل باشند) حاکم هم برود این وظایفی را که انجمن بلدی مطابق این قانون داراست اجرا کند و اگر بلدی به خارج از این وظایف يك تصمیمی بگیرد ابتدا حاکم موافقت و اعتنا نکند. اما در وظایف خودش حق ندارد حاکم اختلاف پیدا کند تا مرجع اختلافی پیدا بشود. وظایفی که قانون معین کرده است برای بلدی حاکمی که در آنجاست مأمور است آن وظایف را مطابق تصمیماتی که انجمن بلدی گرفته اند و نماینده های شهرند و از طرف شهر مبعوث شده اند برای حفظ حقوق شهری خودشان اجرا کنند. نظیر مجلس شورای ملی که اگر اختلاف نظر پیدا کند مجلس شورای ملی با دولت این معنی ندارد دولت مسؤل مجلس شورای ملی است. هر قانونی که از مجلس شورای ملی گذشت دولت مأمور است اجرا کند اختلاف نظر پیدا شود ما بین مجلس و هیئت دولت معنی ندارد. او قوه مجریه است. حاکم هم قوه مجریه انجمن بلدی است باید اجرا کند این است پیشنهاد من.

مخبر - کمیسیون داخله هم این نظر را نداشته که بلدی را مستقل نکنند بلکه منظور این بوده است که با تمام استقلالی که برای انجمن بلدی قائل هستیم و میخواهیم انجمن بلدی را مختار بکنیم برای امور شهریشان ولی در عین حال میخواهیم این مسئله را پیش بینی کنیم که اگر يك وقت انجمن يك تصمیمی بگیرد و این تصمیم خارج از حدود وظایفش باشد یا اینکه در حدود وظایف خودش باشد ولی مخالف با مصلحت عامه و مصلحت شهر باشد يك محمل و مرجعی تعیین

شده باشد که آن محل و مرجع بتواند انجمن را قائل کند و اگر چنانچه قانع نشود رأی او قطعی باشد برای تأمین مصالح عمومی. در قانونی هم که سابقاً در دوره دوم از تصویب مجلس گذشته است عیناً این قضیه پیش بینی شده و در عین اینکه معتقدند که انجمن های بلدی مستقل باشند ولی برای تأمین مصالح عمومی مرجعی را پیش بینی کرده اند که اگر اختلاف نظری پیش آید بآن مرجع مراجعه کنند البته آن مرجع هم هیچ نظر ندارد که منافع شهر هارا تأمین نکند بلکه منظور این است که آن مرجع اگر طرفدار رأی حاکم باشد اقدام و سعی کنند که انجمن را قانع کنند در هر صورت بنده تصور میکنم از نقطه نظر تأمین مصالح عمومی و شهری آقای هم موافقت فرمایند يك مرجعی باشد که آن مرجع سعی کند اختلافات را رفع کند.

امامی - بکمرتبه دیگر قرائت شود

رئیس - پیشنهاد مجدداً قرائت میشود و رأی میگیریم (بشرح سابق قرائت شد)

کازرونی - شور اول است؟

رئیس - چه فرمودید؟

کازرونی - میخواستم سؤال کنم که این قانون شور اول است یا شور دوم؟

روحی - شما وکیل هستید نمیدانید شور اول است یا دوم؟

رئیس - شور دوم است آقایانی که این پیشنهاد را قابل توجه میدانند قیام فرمایند (عده قلیبی قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشد. پیشنهاد آقای باسائی (بمضمون ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم که در آخر ماده ۳۸ بجای (و رأی وزارت داخله قاطع خواهد بود) نوشته شود (وقضیه به هیئت وزراء ارجاع شده تصمیم هیئت وزراء

قاطع خواهد بود)

مخبر - پیشنهادی که آقای میرممتاز کردند این منظور را تأمین کرد

باسائی - عرضی ندارم.

رئیس - پیشنهاد دیگر.

(بشرح ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد مینمایم که حکم قاطع در صورت اختلاف در ماده ۳۸ بترتیب ذیل باشد ماده ۳۸ - در صورت اختلاف هیئتی مرکب از مدعی العموم محل و با وکیل عمومی و نماینده انجمن و حکومت آنچه اکثریت رأی دادند قاطع باشد.

رئیس - آقای عمادی

عمادی - عرض کنم مقصود بنده از این پیشنهاد فقط برای این بود است که در این موضوع اگر میخواهیم تمام اختیارات را و لو اینکه در پاره از موارد موضوعاتی که بر میخورد بعالم سیاست عمومی رأی حکومت را دخالت ندیم این بکلی مخالف با بعضی از اصول انتظامات محلی است اگر چه بفرمایش آقای سید یعقوب این انجمن یکی از انجمن ها و مجامع ملی است و باید مثل مجلس شورای ملی دارای اختیارات باشد ولی در عین حال این انجمن راجع بامور خیریه ملیه محلی است ممکن است بیک اموران سیاسی بر بخورد که نظریات حکومت در آن دخالت داشته باشد غالب وظایف را که انجمن و حکومت با هم اختلاف ندارند انجام میدهند ولی يك مورد و موقعی پیش آمد که بین انجمن و حکومت راجع بمسائل اساسی اختلاف نظر حاصل شد آن مورد بخصوص مدعی العموم محل و با وکیل عمومی محل و حکومت نماینده انجمن بنشینند مسئله رارفع کنند و اکثریت هر چه حکم کرد او را فرض الخطاب قرار دهند. اگر چنانچه ما میخواهیم این کار را بوزارت داخله رجوع کنیم. این وزارت داخله که آقای آقا سید یعقوب سلب اختیار از او کردند و همه ماها وضعیت آرا میدانیم ماها که در طهرانیم وقتی

امری باو رجوع میکنیم شش ماه طول میکشد وقتی بنا شود يك پلى را بخواهند در يك شهری درست بکنند با يك شهری بخواهند احداث کنند اگر بنا شود مراتب را بوزارت داخله و مرکز اطلاع دهند مدتها طول میکشد (چنانچه ما خود مان وکیلیم و در طهرانیم و میدانیم) غرض این است تا بوزارت داخله امر مسبوق شود کار ملت بیچار فوت میشود از این جهت بنده پیشنهاد کردم که هیئتی مرکب از مدعی العموم محل و وکیل عمومی و نماینده انجمن و حاکم در محل بنشینند و کار را تمام کنند. دیگر بسته بنظر آقایان است.

مخبر - بسته بنظر مجلس است.

رئیس - رأی میگیریم آقایانیکه این پیشنهاد را قابل توجه میدانند قیام فرمایند.

(چند نفری قیام کردند)

رئیس - قابل توجه نشد. پیشنهاد دیگر

(باین مضمون خوانده شد)

پیشنهاد میکنم در صورت اختلاف ما بین انجمن و حاکم حکومت نظریات خود را بانجمن کتباً اظهار و در عین حال به وزارت داخله راپرت دهد. بامداد ملك مدنی

رئیس - آقای ملك مدنی

ملك مدنی - عرض کنم. مقصود از این پیشنهاد این است حکومت کمتر در کار انجمن دخالت بکند زیرا ما تجربه داریم و میدانیم با اینکه در قانون انتخابات دوره پنجم تصریح کردند که حکومت حق اعمال نظر خصوصی در اسر انتخابات ندارد معذالك در جریانات و وضعیات اعمال میکنند. مؤسسه بلدی را باید کاملاً آزاد گذاشت تا مطابق فکر خودشان جوابی محلی را هر طور مقتضی و صلاح بدانند رفع کنند و اقدام نمایند هیچ صلاح و مقتضی نیست که حکومت و وزارت داخله در کارهای داخلی شهری دخالت بکند. ما می خواهیم يك

قدیمی بطرف حکومت ملی برداریم و وقتی معتقدیم يك اشخاصی با اکثریت آراء از يك محلی انتخاب می شوند بدیهی است که مصالح محل خودشان را در نظر میگیرند و مسلم است که علاقه شان از حکومت و وزارت داخله بیشتر است و نمیخواهند به چوقت اختلافاتی پیش بیاید اگر فرضاً يك اختلافاتی پیش آمد ممکن است بوزارت داخله راپورت بدهند و وزارت داخله خودش يك نظریاتی اعمال بکند ما هیچوقت مازم نیستیم که در امورات بلدی حاکم را دخالت بدهیم زیرا رئیس بلدی به ضمناً قوه اجرائیه انجمن خواهد بود.

مخبر - نماینده محترم تکلیف را بالاخره معین نکرد که پس از آنکه حاکم بوزارت داخله راپورت داد چه خواهد شد و تصور نمیکند نظر کمیسیون این باشد که برخلاف وظایف انجمن رفتار و اقدامی شود با حاکم برخلاف نظریه انجمن يك دخالت هائی بکند و تصمیمی بگیرد. بلکه چنانکه سابقاً هم عرض کردم مقصود این است که اگر فرضاً انجمن برخلاف مصالح عمومی و برخلاف وظایف خودش يك اقدامات و عملیاتی کرد يك طریقی باشد که بتوان از آن جلوگیری کرد این اوراق يك پیش بینی است که برخلاف مصالح محلی انجمن تصمیماتی بگیرد و اگر گرفت جلوگیری شود از این جهت کمیسیون داخله این نظر را داشته که در واقع يك مرجعی قرار بدهد که آن مرجع مصالح عمومی را تشخیص داده و تأمین کند و جلوگیری نماید از اینکه انجمن برخلاف و خارج از وظیفه خودش تصمیمی نگیرد و اقدامی نکند

رئیس - رأی میگیریم آقایانیکه این پیشنهاد را تصویب میکنند قیام فرمایند

(معدودی قیام کردند)

رئیس - تصویب نشد پیشنهاد دیگر

(باین عبارت خوانده شد)

در مواردی که حاکم بامقررات انجمن موافقت نظر ندارد می تواند دلایل عدم موافقت خودش را بوزارت

داخله تقدیم نماید وزارت داخله در صورتیکه نظریه حاکم را صحیح بداند می تواند از انجمن بخواهد در مورد اختلاف تجدید نظر نماید رأی انجمن در نتیجه تجدید نظر قطعی خواهد بود شریعت زاده

رئیس -- آقای شریعت زاده
شریعت زاده -- بنده از تقدیم این پیشنهاد چندین نظر دارم. یکی اینکه پیشنهاد عملی باشد و طوری باشد که در موقع عمل منشاء مشکلات نشود. یکی این که تماس با اصول نکند یعنی چه؟ یعنی بلدیه که یک مؤسسه ملی است باید آزاد باشد و نباید رأی مؤسسات اجرائیه را در باره او حاکم قرار داد. دیگر اینکه دلائل حاکم و قوه اجرائیه و وزارت داخله هم باید مورد دقت واقع شود.

باین جهت بنده پیشنهاد کردم که اگر حاکم یا انجمن مخالفت نظر پیدا کرد و باید دلائل و نظریات خود را بوزارت داخله بگوید اگر وزارت داخله دلائل او را قابل توجه دانست بضمیمه دلائل و نظریات خودش با انجمن بفرستد و از انجمن تقاضای تجدید نظر بکند و در نتیجه تجدید نظر رأی انجمن قطعی باشد. این نظر بنده است و تصور میکنم این پیشنهاد بنده هم موافق قانون است و هم عملی است

مخبر -- موکول به نظر مجلس است.
رئیس -- آقایانی که این پیشنهاد را قابل توجه میدانند قیام فرمایند.

(اکثر قیام نمودند)

رئیس -- قابل توجه شد. پیشنهاد آقای کازرونی (باین نهج قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم ماده ۳۸ بقرار ذیل اصلاح شود در صورت بروز اختلاف فیما بین انجمن بلدی و حکومت قضیه در شورای اداری در همان محل مطرح و رأی شورای اجاری قاطع خواهد بود. کازرونی

رئیس -- آقای عراقی

عراقی -- خبری از کمیسیون بودجه آمده راجع باولاد مرزبان تصور میکنم بیش از ده دقیقه هم طول ندارد بنده تقاضا میکنم لایحه مطرح شود

جمعی از نمایندگان -- صحیح است. مخالفی ندارد

رئیس -- ماده واحده قرائت میشود

(مضمون آتی خوانده شد)

ماده واحده -- وزارت مالیه مجاز است از تاریخ تصویب این قانون ماهی ۱۸۰۰ قران بعنوان خرج تحصیل به سه نفر اولاد آقای دکتر اسمعیل خان مرزبان بشرح ذیل از اعتبار شهریه و مستمریات تأدیه و درعوض: منوچهر خان مرزبان برای مدت ده سال ۶۰۰ قران خسرو خان " " " ۱۲ " " " ۶۰۰ " " " پرویز خان " " " ۱۳ " " " ۶۰۰ ماهی دو هزار قران شهریه معزی الیه را به نفع دولت ضبط نماید.

رئیس -- آقای میرممتاز

میرممتاز -- عرضی ندارم.

رئیس -- آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی -- بنده اولاً به آقای مرزبان ابراز دارم و ایشانرا يك نفر آدم صحیحی میدانم و در واقع این مردم خدمت میکنند و مشغول خدمات مردمند. اما از آنجائیکه خودم يك نظری دارم و آن این است که در هر حال مال ملت را باید حفظ کرد و باید بخرج خود ملت زد و بيك فائده عمومی رساند تا تمام مردم از آن استفاده ببرند و متمتع شوند باین نظر بنده باین گونه شهریه ها و پول دادن ها مخالفم. هرچه آقای مرزبان از دوست تومان از حقوق خودشان صرف نظر میکنند و این صدو هشتاد تومان را برای آقا زاده های خودشان تقاضا کرده اند ولی دولت وقتی که این حقوق را باولاد ایشان تخصیص داد آن وقت هر وقتی که

میخواهد ایشار استخدام کند باید حقوق علیحده بهشان بدهد در صورتیکه اگر خودشان شهریه داشته باشند وقتی بنا شود دولت استخدامشان بکنند دیگر این پول و شهریه را بایشان نخواهند داد و مقصود هم همین است. از این جهت بنده مخالفم و الا کمال موافقت را با آقای مرزبان دارم.

مخبر کمیسیون بودجه -- بطوریکه در خبر کمیسیون بودجه ملاحظه میفرمائید آقای دکتر اسمعیل خان مرزبان که از عناصر لایق و قابل این مملکتند ماهی دوست تومان شهریه داشته اند که حالا هم میگویند رای اینکه چند نفر اولاد ایشان مشغول تحصیل باشند برای تکمیل تحصیلات اطفالشان تقاضا کرده اند مبلغ صد و هشتاد تومان بعنوان تحصیل بطور شهریه بآنها داده شود در حقیقت بدست تومان هم از حقوق اولیه شان کسر شده و به منفعت دولت صرفه جوئی میشود و این اشکالی ندارد و بصرفه دولت است جمعی از نمایندگان -- مذاکرات کافی است

رئیس -- پیشنهاد آقای فیروز آبادی

(باین عنوان قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم که قید شود مادامی که در این مدت مشغول تحصیل صحیح بوده باشند

مخبر -- معلوم است که این پول برای خرج تحصیل داده میشود. اگر ما بخواهیم این قیوداتی را ذکر کنیم از طرف وزارت مالیه اسباب زحمت فراهم خواهد شد و این معنی ندارد تحصیل صحیح و سقیم ندارد

رئیس -- آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی -- عرض میشود بنده که این قید را کردم گمان میکنم خود آقای دکتر اسمعیل خان هم راضی باشند و عقیده ایشانهم همین است که آقا زاده شان واقعاً مشغول تحصیل باشند و درست درس بخوانند در صورتیکه اگر ما این قید را نکنیم آنوقت مثل سایر محصلین ما خواهند شد که همه میدانیم قصدشان چیست

باین ملاحظه بنده این طور پیشنهاد کردم و مقید کردم باینکه مادام که صحیح تحصیل بکنند و این بک قید خوب است که خود آقای دکتر اسمعیل خان هم راضی هستند و گمان میکنم آقایان هم با این قید موافق باشند و الا بااروپا میروند و مثل سایرین که همه میدانیم درس نمیخوانند. رئیس - آقایانیکه این پیشنهاد آقای فیروز آبادی را قابل توجه میدانند .... نامل بفرمائید . عده کافی نیست

آقای روحی
روحی - چون غالب آقایان ایستند خواهش میکنم جلسه را ختم کنید تا فردا اول دستور مطرح شود.
رئیس - در هر صورت چون عده کافی نیست میباید برای فردا
(جلسه مقارن ظهر ختم شد)

قانون

اجازه پرداخت شی و دو هزار تومان برای خرید عمارت واثاثیه جهة سفارت افغانستان

مصوب ۹ دیماه ۱۳۰۶ شمسی

ماده واحده - وزارت مالیه مجاز است از اضافه عایدات ۱۳۰۵ مبلغ سی و دو هزار تومان برای خرید يك باب عمارت با اثاثیه که بدولت افغانستان جهة سفارتخانه آن دولت اهدا شود بپردازد .
این قانون که مشتمل بر يك ماده است در جلسه نهم دیماه یکهزار و سیصد و شش شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید .

رئیس مجلس شورای ملی : حسین پیرنیا